

Pwyllgor Iechyd a Gofal Cymdeithasol

HSC(4)-04-12 papur 3

Blaenraglen waith - Trafodaeth ynghylch sesiynau tystiolaeth un-tro

At: Y Pwyllgor Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol
Gan: Gwasanaeth y Pwyllgorau
Dyddiad cyfarfod: 2 Chwefror 2012

Cefndir

1. Yn ei gyfarfod ar 19 Ionawr 2012, cytunodd y Pwyllgor Iechyd a Gofal Cymdeithasol, mewn egwyddor, i drefnu cyfres o sesiynau tystiolaeth un-tro yn ystod tymhorau'r gwanwyn a'r haf.
2. Diben y sesiynau tystiolaeth un-tro yma yw caniatáu i'r Pwyllgor ystyried pynciau heblaw gofal preswyl i bobl hŷn, sef prif ymchwiliad y Pwyllgor o Chwefror i Orffennaf 2012.

Pynciau i'w hystyried

3. Mae'r Gwasanaeth Ymchwil wedi darparu papur yn amlinellu opsiynau posib ar gyfer y sesiynau un-tro arfaethedig. Atodir hwn fel atodiad A.
4. Efallai yr hoffai Aelodau awgrymu pynciau ychwanegol i'r rheini a nodir yn Atodiad A.
5. Oherwydd amserlen y Pwyllgor ar gyfer casglu tystiolaeth lafar ar ei ymchwiliad ar ofal preswyl i bobl hŷn, a'r angen i gadw hyblygrwydd ym mlaenraglen waith y Pwyllgor ar gyfer ystyried deddfwriaeth, cynghorir Aelodau i ddewis pedwar pwnc ar y mwyaf i'w hystyried ymhellach.

Camau i'w cymryd

6. Gwahoddir y Pwyllgor i ystyried a chytuno ar bynciau ar gyfer sesiynau tystiolaeth un-tro yn ystod tymhorau'r gwanwyn a'r haf.

Cyfeirnod y Pwyllgor: HSC(4)-04-12

Atodiad A

Y Pwyllgor Iechyd a Gofal Cymdeithasol

Blaenraglen waith

Dyddiad y sesiwn:

2 Chwefror 2012

Cyflwyniad

Diben y papur hwn yw darparu gwybodaeth berthnasol i gynorthwyo Aelodau o'r Pwyllgor Iechyd a Gofal Cymdeithasol i wneud penderfyniadau wrth gwmpasu ymchwiliadau byr yn y dyfodol.

Cynhyrchwyd y papur briffio hwn gan y Gwasanaeth Ymchwil i'w ddefnyddio gan y Pwyllgor Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol.

I gael rhagor o wybodaeth, cysylltwch â Victoria Paris yn y Gwasanaeth Ymchwil
Estyniad 8678
E-bost: victoria.paris@wales.gov.uk

Research
Service

Cyfeirnod y Pwyllgor: HSC(4)-04-12

Cylch Gwaith y Pwyllgor

Rôl y Pwyllgor Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol yw ystyried materion yn ymwneud â gwariant, gweinyddiaeth, polisi a deddfwriaeth o fewn ei gylch gwaith. Rhestrir prif feysydd cyfrifoldeb y Gweinidog sy'n dod o fewn cylch gwaith y Pwyllgor isod.

Y Gwasanaeth Iechyd Gwladol	Byw'n Annibynnol
Gofal cymdeithasol	Gofal yn y gymuned
Gwasanaethau Iechyd meddwl	Comisiynydd Pobl Hŷn Cymru
Iechyd y cyhoedd a diogelu'r cyhoedd	Diogelwch bwyd
Gwella Iechyd	Gwasanaeth Iechyd y Gwasanaeth Carchardai
Gofalwyr	Rheoleiddio lleoliadau preswyl a chartref i oedolion
Gweithgareddau gwasanaethau cymdeithasol awdurdodau lleol	Ymchwil a datblygu ym maes Iechyd a gofal cymdeithasol
Cymhorthion, addasiadau a chymorth yn y cartref	Materion polisi perthnasol yr UE

Hyd yma y tymor hwn, mae'r Pwyllgor wedi cwblhau'r gwaith canlynol:

Ymchwiliadau

Ymchwiliad sy'n canolbwyntio ar ddarparu **gwasanaethau i leihau'r risg o strôc** ac effeithiolrwydd polisiâu Llywodraeth Cymru o ran mynd i'r afael ag unrhyw wendidau yn y gwasanaethau hyn - cwblhawyd fis Rhagfyr 2011

Sesiwn dystiolaeth ar oblygiadau **toiledau cyhoeddus annigonol** i Iechyd y cyhoedd - yn parhau

Ymchwiliad i effeithiolrwydd y contract Fferylliaeth Gymunedol o ran gwella cyfraniadau **fferylliaeth gymunedol** i wasanaeth Iechyd a lles - yn parhau

Ymchwiliad i'r ddarpariaeth **gofal preswyl yng Nghymru** a sut y gall fodloni anghenion presennol pobl hŷn a'u hanghenion yn y dyfodol - yn parhau

Cyfeirnod y Pwyllgor: HSC(4)-04-12

Deddfwriaeth

Bydd yr Aelodau yn ymwybodol o'r datblygiadau deddfwriaethol canlynol:

Bil Cynllun Sgorio Hylendid Bwyd (Cymru): cyhoeddwyd y Bil drafft a'r papur ymgynghori gan Lywodraeth Cymru ar 14 Rhagfyr 2011. Daw'r cyfnod ymgynghori i ben ar 7 Mawrth 2012.

Bil Rhoi Organau (Cymru): cyhoeddwyd y Papur Gwyn gan Lywodraeth Cymru ar 8 Tachwedd 2011. Daw'r cyfnod ymgynghori i ben ar 31 Ionawr 2012.

Bil Gwasanaethau Cymdeithasol (Cymru): caiff ymgynghoriad cyhoeddus ei lansio fis Mawrth 2012 gyda'r nod o gyflwyno'r Bil i Gynulliad Cenedlaethol Cymru fis Hydref 2012. Caiff Rheoliadau a Chod Ymarfer ar gyfer Gwasanaethau Cymdeithasol eu datblygu ar ôl i'r Bil gael Cydsyniad Brenhinol.

Bil Iechyd y Cyhoedd (Cymru): bwriedir cyhoeddi ymgynghoriad yn 2012.

Cyfeirnod y Pwyllgor: HSC(4)-04-12

Ymchwiliadau posibl: gallai unrhyw un o'r pynciau canlynol fod yn destun ymchwiliad amserol i'r Pwyllgor.

Teitl	Pwnc
<p>Anghydraddoldebau iechyd</p>	<p>Fis Mawrth 2011 cyhoeddodd y Comisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol adroddiad yn dwyn y teitl Pa mor deg yw Cymru? a oedd yn galw am leihau'r anghydraddoldebau iechyd rhwng grwpiau economaidd-gymdeithasol, yn arbennig y rhai sy'n effeithio ar ddynion hŷn a dynion iau. Yn Rhaglen Lywodraethu 2011-2016 nodir y bydd Llywodraeth Cymru yn rhoi'r camau sydd yn ei phapur gwaith technegol Canlyniadau Iechyd Tecach i Bawb ar waith er mwyn atal iechyd gwael a lleihau anghydraddoldebau iechyd.</p> <p>Efallai yr hoffai'r Pwyllgor ystyried y cynnydd a wneir o ran rhoi'r camau yn y cynlluniau gweithredu strategol ym maes iechyd ar waith a sut y mae hyn yn lleihau anghydraddoldebau rhwng grwpiau economaidd-gymdeithasol yng Nghymru.</p>
<p>Amseroedd aros am gadeiriau olwyn yng Nghymru</p>	<p>Fis Mai 2010 cyhoeddodd y Pwyllgor Iechyd, Lles a Llywodraeth Leol bryd hynny Adroddiad ar Wasanaethau Cadeiriau Olwyn yng Nghymru. Cynhaliwyd yr ymchwiliad o ganlyniad i feirniadaeth o effeithiolrwydd y gwasanaethau hyn o ran diwallu anghenion defnyddwyr y gwasanaethau, a'r ffaith bod amseroedd aros am asesiad a darpariaeth yn bryder penodol. Cyhoeddwyd Adolygiad Cymru Gyfan o Ystum a Symudedd - Cam 2 fis Hydref 2010 ac yn sgil hynny dyrannwyd £2.2m o gyllid rheolaidd ychwanegol yn y gyllideb ddrafft er mwyn helpu i weithredu canfyddiadau ac argymhellion yr Adolygiad, ac yn benodol er mwyn sicrhau bod y safonau'n ymwneud ag amseroedd aros yn Fframwaith Gwasanaethau Cenedlaethol Plant a Phobl Ifanc yn cael eu cyrraedd erbyn mis Mawrth 2012.¹ Fis Mawrth 2011 sefydlwyd Bwrdd Partneriaeth Cymru Gyfan y Gwasanaeth Ystum a Symudedd, fel Grŵp Cynghori ar gyfer Pwyllgor Gwasanaethau Iechyd Arbenigol Cymru (WHSSC), i weithredu argymhellion yr Adolygiad.</p> <p>Efallai yr hoffai'r Pwyllgor adolygu'r cynnydd a wneir o ran gweithredu'r argymhellion yn adroddiad y cyn Bwyllgor Iechyd, Lles a Llywodraeth Leol mewn perthynas ag amseroedd aros am gadeiriau olwyn, yr argymhellion yn adroddiad Adolygiad Cymru Gyfan o Ystum a Symudedd - Cam 2, a'r cynnydd a wneir o ran cyrraedd y safon amseroedd aros erbyn Mawrth 2012.</p>

¹ Pwyllgor Gwasanaethau Iechyd Arbenigol Cymru, Cyd-bwyllgor, [Gwasanaeth Ystum a Symudedd Cymru Gyfan, Eitem 15 ar yr Agenda](#), 29 Tachwedd 2011 [darllenwyd 23 Ionawr 2012]

Cyfeirnod y Pwyllgor: HSC(4)-04-12

<p>Cyd-ymatebwyr</p>	<p>Codwyd pryderon nad yw gwasanaethau cyd-ymatebwyr yn cael eu defnyddio'n effeithiol.</p> <p>Efallai yr hoffai'r Pwyllgor ymchwilio i'r defnydd o wasanaethau cyd-ymatebwyr ledled Cymru; y math o alwadau y mae cyd-ymatebwyr yn ymdrin â hwy ar hyn o bryd; effeithiolrwydd clinigol; y potensial i arbed costau; a'r amseroedd ymateb targed.</p>
<p>Atal thrombo-emboldd gwythiennol</p>	<p>Mae emboledd yn yr ysgyfaint ar ôl thrombosis gwythiennau dwfn ymysg cleifion sydd wedi'u derbyn i'r ysbyty yn achosi rhwng 25,000 a 32,000 o farwolaethau bob blwyddyn yn y DU.² Fis Chwefror 2005 cyhoeddodd Pwyllgor Iechyd Tŷ'r Cyffredin adroddiad yn dwyn y teitl <i>The Prevention of Venous Thromboembolism in Hospitalised Patients</i>. Fis Ionawr 2010 cyhoeddodd y Sefydliad Cenedlaethol dros Iechyd a Rhagoriaeth Glinigol (NICE) ganllawiau clinigol ar leihau'r risg o thromboemboldd gwythiennol: <i>CG92 - Reducing the risk of venous thromboembolism (deep vein thrombosis and pulmonary embolism) in patients admitted to hospital</i> Yn y canllawiau rhoddir cyngor yn seiliedig ar arferion gorau ar leihau'r risg o thromboemboldd gwythiennol (VTE) ymysg cleifion a dderbynnir i'r ysbyty.</p> <p>Efallai yr hoffai'r Pwyllgor ymchwilio i sut y gweithredir canllawiau NICE ledled Cymru ac i waith 1000 o Fwydau a Mwy ar atal VTE.</p>
<p>Lleihad mewn symudiadau'r ffetws</p>	<p>Fis Mawrth 2008 cyhoeddodd NICE ganllawiau clinigol ar ofal cynenedigol: <i>Antenatal care: routine care for the healthy pregnant woman</i>. Fis Chwefror 2011 cyhoeddodd Coleg Brenhinol yr Obstetryddion a'r Gynaecolegwyr (RCOG) gyngor newydd i glinigwyr ar reoli menywod sy'n profi <i>Lleihad mewn Symudiadau'r Ffetws</i> (RFM) yn ystod beichiogrwydd, ac mae'n cynnig argymhellion ynghylch sut i reoli menywod ag RFM yn y gymuned ac mewn ysbytai.</p> <p>Efallai yr hoffai'r Pwyllgor ymchwilio i sut y gweithredir canllawiau NICE a RCOG ledled Cymru a'r gwasanaethau a gaiff menywod beichiog mewn perthynas ag RFM yn y gymuned ac mewn ysbytai.</p>
<p>Anhwylder Straen Wedi Trawma (PTSD)</p>	<p>Fis Chwefror 2011 cyhoeddodd y Pwyllgor Iechyd, Lles a Llywodraeth Leol ar y pryd ei <i>Adroddiad ar Driniaeth ar gyfer Anhwylder Straen Wedi Trawma i Gyn-filwyr y Lluoedd Arfog</i>. Yn 2010 roedd Llywodraeth Cymru wedi dechrau cyflwyno gwasanaeth iechyd meddwl a lles arbenigol i gyn-filwyr yn dilyn cynllun peilot yng Nghaerdydd a'r Fro. Yn yr adroddiad gwnaethpwyd argymhelliad ar wella'r broses o gasglu data ar nifer yr achosion o PTSD; codi ymwybyddiaeth o PTSD ymysg cyn-filwyr a'u teuluoedd; gwella mynediad i wasanaethau camddefnyddio sylweddau i</p>

² Pwyllgor Iechyd Tŷ'r Cyffredin, HC99, [***The Prevention of Venous Thromboembolism in Hospitalised Patients***](#), Chwefror 2005 [darllenwyd 23 Ionawr 2012]

Cyfeirnod y Pwyllgor: HSC(4)-04-12

	<p>gyn-filwyr â PTSD; a throsglwyddo hanes meddygol o'r lluoedd arfog i bractisau meddygon teulu. Mae Arolygiaeth Gofal Iechyd Cymru (HIW) yn cynnal adolygiad o ddigonolrwydd, argaeledd a hygyrchedd darpariaeth y GIG i bersonél y Lluoedd Arfog, eu teuluoedd a chyn-filwyr yng Nghymru. Dechreuodd yr Adolygiad ddydd Gwener 9 Rhagfyr 2011 a bydd yn parhau hyd 20 Chwefror 2012. Bydd adroddiad ar y canfyddiadau'n cael ei gyflwyno i Weinidogion Cymru fis Ebrill 2012. Mae'r Pwyllgor Materion Cymreig wedi cyhoeddi y bydd yn cynnal ymchwiliad i Gymorth i Gyn-filwyr y Lluoedd Arfog yng Nghymru, a fydd yn edrych ar gydgysylltu trawsffiniol a'r modd y mae'n effeithio ar gyn-filwyr, a'r cydgysylltu rhwng y Weinyddiaeth Amddiffyn, Swyddfa Cymru a Llywodraeth Cymru. Y dyddiad cau ar gyfer cyflwyno tystiolaeth ysgrifenedig oedd 18 Tachwedd 2011 ac mae'n debygol y bydd y sesiynau casglu tystiolaeth lafar yn dechrau fis Chwefror 2012.</p> <p>Efallai yr hoffai'r Pwyllgor edrych ar y cynnydd a wneir o ran gweithredu'r argymhellion yn adroddiad y cyn Bwyllgor Iechyd, Lles a Llywodraeth Leol ar PTSD ac, wedi iddynt gael eu cwblhau, yr adroddiadau a'r argymhellion a wneir gan HIW a'r Pwyllgor Materion Cymreig mewn perthynas â PTSD.</p>
<p>Amseroedd aros am wasanaethau orthopedig</p>	<p>Fis Rhagfyr 2010, cyhoeddodd y Gweinidog dros lechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol bryd hynny, Edwina Hart AC, ddatganiad ar amseroedd aros am wasanaethau orthopedig. Dywedodd y Gweinidog y byddai'r gwaith yn dechrau ar ddatblygu cynlluniau i gynyddu capasiti orthopedig, ac ym mis Mawrth 2011 cyhoeddodd Llywodraeth Cymru fuddsoddiad ychwanegol o £65 miliwn dros y tair blynedd nesaf i gwtogi amseroedd aros am wasanaethau orthopedig yng Nghymru. Fis Gorffennaf 2011 dywedodd y Gweinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol, Lesley Griffiths AC, fod arian ychwanegol yn cael ei ddefnyddio i ddatblygu atebion cynaliadwy i gynyddu capasiti ac i leihau'r galw am wasanaethau orthopedig ac erbyn mis Mawrth 2012 na ddylai neb fod yn aros mwy na 36 o wythnosau. Mae cynlluniau ar waith i gynyddu capasiti, yn cynnwys adeiladu dwy theatr fodiwlaid yn y gogledd, a fydd yn cyflogi meddygon ymgynghorol ychwanegol. Yn y de, mae BILLau yn ymchwilio i ffyrdd arloesol o leihau'r galw ledled y Rhanbarth.</p> <p>Efallai yr hoffai'r Pwyllgor adolygu cyflawniad BILLau o ran y targedau amser aros; y defnydd o gyllid ychwanegol a ddarperir gan Lywodraeth Cymru; ac effeithiolrwydd y cynlluniau i gynyddu capasiti a lleihau'r galw.</p>